

Η δημογραφική γήρανση: Πρόκληση ή απειλή;

Θέμα για έντονο προβληματισμό και ανησυχία αποτελεί η δημογραφική γήρανση (η αύξηση του ποσοστού των ηλικιωμένων σε έναν πληθυσμό), η οποία αναδύεται ως ένα από τα κύρια θέματα προβληματισμού και στη χώρα μας, όπως και σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες του πλανήτη μας. Ένα δημογραφικό φαινόμενο αναδιάρθρωσης των δομών του πληθυσμού κατά ηλικία ανάγεται προοδευτικά σε ένα από τα βασικότερα προβλήματα (ως «πρόβλημα» οικονομίας και κοινωνικής οργάνωσης) που καλούνται να επιλύσουν οι ανεπτυγμένες κοινωνίες μας τις επόμενες δεκαετίες.

Πώς όμως έχει εξελιχθεί η δημογραφική γήρανση στη χώρα μας και πώς αναμένεται να εξελιχθεί στο άμεσο μέλλον;

Του
ΒΥΡΩΝΑ ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ
Καθηγητή
Πανεπιστημίου
Θεσσαλίας –
ΤΜΧΠΠΑ
Εργαστήριο
Δημογραφικών και
Κοινωνικών
Αναλύσεων
(ΕΔΚΑ)

Ο πληθυσμός μας μεταπολεμικά αυξήθηκε κατά 3,1 εκατομμύρια (7,6 το 1951, 10,7 το 2019). Η αύξηση αυτή προήλθε από διαφοροποιημένες μεταβολές των επιμέρους ηλικιακών ομάδων: Οι 0 – 19 ετών μειώθηκαν κατά 870.000 περίπου, οι 20 – 64 ετών αυξήθηκαν κατά 2,12 εκατομμύρια (αύξηση κατά 151% σε σχέση με το 1951) και οι άνω των 65 ετών αυξήθηκαν κατά 1,84 εκατ. (από 520.000 το 1951 στα 2,36 εκατ. σήμερα, δηλαδή +454%). Το αποτέλεσμα των αλλαγών αυτών ήταν και η γήρανση του πληθυσμού μας, που αποτυπώνεται στην αύξηση τόσο της μέσης ηλικίας του κατά 14,1 έτη (30,2 το 1951, 44,3 σήμερα) όσο

και του ποσοστού των ατόμων 65 και άνω στον συνολικό πληθυσμό (από 7% το 1951 στο 22% σήμερα). Η αύξηση αυτή, όπως και σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες, οφείλεται τόσο στη μείωση της γονιμότητας (γήρανση εκ της βάσης της πυραμίδας), όσο και στην αύξηση του μέσου όρου ζωής (γήρανση εκ των άνω).

Πώς αναμένεται όμως να εξελιχθεί η γήρανση στις επόμενες δεκαετίες; Απάντηση στο ερώτημα αυτό μπορούν να δώσουν οι προβολές πληθυσμού. Με βάση αυτές και υιοθετώντας ένα ελαφρώς απαισιόδοξο σενάριο, μια μείωση του πληθυσμού μας κατά 1 εκατομμύριο το 2040 σε σχέση με το 2019 είναι πιθανή.

Η μείωση αυτή θα προκύψει ως αποτέλεσμα της αύξησης των άνω των 65 ετών κατά 450.000 και της μείωσης αφενός μεν των 0 – 19 ετών κατά 450.000, αφεντέρου δε των 20 – 64 ετών κατά 1 εκατομμύριο περίπου. Επομένως, το 2040 το ποσοστό των 65+ στον συνολικό πληθυσμό θα κυμανθεί γύρω στο 29% (22% σήμερα) και των 85+ γύρω στο 4,5% (3,4% σήμερα).

Οι εξελίξεις αυτές θα οδηγήσουν προφανώς και σε μια αύξηση του δημογραφικού λόγου 65+/20 – 64 ετών, καθώς το 2040 θα αντιστοιχούν πιθανότατα 15 άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω περισσότερα απ' ό,τι σήμερα σε 100 άτομα 20 – 64 ετών (δηλαδή 52,5 το 2040, αντί 37,5 σήμερα).

Εκείνο όμως που μας ενδιαφέρει ακόμη περισσότερο είναι πόσα άτομα ηλικίας 65 ετών θα αναλογούν σε 100 εργαζόμενους 20 – 64 ετών το 2040 (σήμερα αναλογούν 63 περίπου). Ας υιοθετήσουμε μια ακραία υπόθεση, ότι δηλαδή κανένας από τους 65 και άνω δεν είναι – και δεν θα είναι και στο μέλλον – ενταγμένος στην παραγωγική διαδικασία, και ας θέσουμε το ερώτημα: Είναι δυνατόν, παρ' όλες τις δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις (την αύξηση, δηλαδή, της δημογραφικής γήρανσης και τη μείωση του πληθυσμού μας), η αναλογία αυτή να μείνει περίπου στα ίδια επίπεδα με σήμερα το 2040;

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι σαφής: Εάν το 2040 η συμμετοχή των 20 – 64 ετών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό φθάσει στα επίπεδα που είναι σήμερα στη Σουηδία (82%) και η ανεργία μειωθεί στο 5%, παρόλο που ο πληθυσμός εργασιμής ηλικίας (20 – 64 ετών, δημογραφική συνιστώσα) θα έχει μειωθεί κατά 1 σχεδόν εκατομμύριο ανάμεσα στο 2019 και το 2040, οι απασχολούμενοι το 2040 θα είναι περισσότεροι από σήμερα και θα αντιστοιχούν το έτος αυτό 67 – 68 άτομα 65 ετών και άνω σε 100 εργαζόμενους 20 – 64 ετών, δηλαδή μόλις πέντε περισσότερα από ό,τι σήμερα.

Οι δυσμενείς επομένως δημογραφικές εξελίξεις μπορούν να αντισταθμισθούν σε μεγάλο βαθμό από αναπτυξιακές πολιτικές που θα συρρικνώσουν την ανεργία και θα επιτρέψουν προοδευτικά την ένταξη στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό μας ενός όλου και μεγαλύτερου ποσοστού ατόμων ηλικίας 20 – 64 ετών (ιδίως γυναικών).

Ο παραγόμενος πλούτος όμως σε μια χώρα δεν είναι συνάρτηση μόνο του πλήθους αυτών που εργάζονται. Υπενθυμίζουμε ότι η συνεισφορά των 20 – 64 ετών προσδιορίζεται, εκτός από τα ποσοστά συμμετοχής τους ανά φύλο και ηλικία στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, και από τα ποσοστά ανεργίας, από την παραγωγικότητα της εργασίας, την προστιθέμενη αξία των προϊόντων και υπηρεσιών, τον επιμερισμό των απασχολούμενων σε πλήρους / μερικής απασχόλησης, τη σχέση δηλωμένων / αδήλωτης εργασίας...

Όλα τα προαναφερθέντα έχουν άμεση σχέση με το μοντέλο κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης που θα υιοθετήσουμε (ένα μοντέλο που ταυτόχρονα δεν πρέπει αντιμετωπίζει τους ηλικιωμένους ως απλούς αποδέκτες υπηρεσιών, περιχαράκωνόντας τους σε εξειδικευμένα δίκτυα κατανάλωσης, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται ως ομάδα που επωφελείται μονομερώς από τη μεταφορά κοινωνικών πόρων).

Κατ' επέκταση, δεν υπάρχει μια απλή σχέση αίτιου – αιτιατού, όπως πολλοί διατείνονται, όπου οι δαπάνες για τους ηλικιωμένους και μη ενεργούς αποτελούν την εξαρτημένη μεταβλητή, η δε δημογραφική γήρανση τον καθοριστικό παράγοντα εκτόξευσης τους στα ύψη...

Μ
Του **Γιάννη Σωτηριάδη**
Οικονομολόγου,
πρώην
Διευθυντή ΙΚΑ,
Συμβούλου
Εργασίας -
Ασφαλισής

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ Διαδοχική ασφάλιση

Στις 18/10/2017 δημοσιεύτηκε η υπ' αριθμ. 37 εγκύκλιος του Ε.Φ.Κ.Α., με την οποία παρέχονται οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν.4387/2016, που αφορούν θέματα διαδοχικής ασφάλισης. Βελτιώνει σημαντικά την διαδικασία της διαδοχικής ασφάλισης, αντιμετωπίζει στρεβλώσεις που είχαν προκύψει από παλαιότερες διατάξεις νόμων π σχετικά εγκυκλίους. Ειδικότερα, απλοποιείται σημαντικά η διαδικασία απονομής της σύνταξης με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης και μειώνεται ο χρόνος έκδοσης των συντάξεων, καθώς πλέον ο Ε.Φ.Κ.Α. ως ενιαίος φορέας χορηγεί σύνταξη, εφόσον με όλους τους χρόνους των ενταχθέντων ταμείων ο ασφαλισμένος πληροί τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας του αρμόδιου ενταχθέντος φορέα. Με τον τρόπο αυτό, καταργείται η διαδικασία της απόρριψης και διαβίβασης των απορριπτικών αποφάσεων μεταξύ των φορέων. Σημαντική εξέλιξη της εγκυκλίου 37/18.10.2017 για την διαδοχική ασφάλιση είναι ότι, καταργούνται διατάξεις που έθεταν ειδικές προϋποθέσεις για την θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και κυρίως καταργείται η προϋπόθεση της εγκυκλίου 68/2013 του Ι.Κ.Α. με την οποία απαιτούνταν η ανηλικότητα του τέκνου κατά τον χρόνο επανένταξης στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α. Μετά την εξέλιξη αυτή, μητέρες ανηλικών που είχαν απολέσει το δικαίωμά τους για σύνταξη μπορούν να επανέλθουν με σχετικό αίτημά τους. Επίσης, με την υιοθέτηση του ενιαίου τρόπου υπολογισμού των συντάξεων αποδοχών από τα έτη 2002 και εφεξής, απλοποιείται και η διαδικασία ως προς τον υπολογισμό της τελικής σύνταξης του ασφαλισμένου, καθώς τα ενταχθέντα ταμεία δεν θα υπολογίζουν πλέον αυτοτελώς τις επιμέρους συντάξεις αποδοχών και άρα ξεχωριστά την συμμετοχή τους στον καθορισμό του οριστικού ποσού της σύνταξης. Βεβαίως το αρνητικό σημείο της απλοποίησης αυτής, έγκειται στο γεγονός ότι δικαίωτοι ασφαλισμένοι (μισθωτοί, ελεύθεροι επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενοι) που είχαν υψηλές ή υψηλότερες συντάξεις αποδοχών κατά τα έτη προ της κρίσης και ειδικότερα κατά τα έτη πριν το 2002. Στην περίπτωση αυτή, με βάση τις αρχές της αναλογικότητας και ανταποδοτικότητας, το παλαιότερο σύστημα διαδοχικής ασφάλισης κρίνεται ως δικαιότερο καθώς για τον καθορισμό των συντάξεων αποδοχών και της συμμετοχής του κάθε ταμείου στο τελικό ποσό της σύνταξης, λαμβάνονταν υπόψη στο ακέραιο (και με τις αντίστοιχες αναπροσαρμογές) κάθε ποσό εισφορών που είχε καταβάλει ο ασφαλισμένος καθ' όλη την διάρκεια του εργασιακού - ασφαλιστικού του βίου.

• Με την εγκύκλιο 13 στις 14/3/2019 ο Ε.Φ.Κ.Α. ενημερώνει ότι εκδόθηκε το με αρ. πρωτ. Φ.1500/Δ17/οικ.42472/969/14.3.2019 έγγραφο του

ΥΠ.Ε.Κ.ΑΑ. με το οποίο παρέχονται διευκρινίσεις για την εφαρμογή άρθρων 17,19 και 36 του Ν.4387/2016 σχετικά με την αξιοποίηση του παράλληλου και μη χρόνου ασφάλισης, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης. Οι παραπάνω οδηγίες εφαρμόζονται από την ημερομηνία ισχύος του Ν.4387/2016. Σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 19 του Ν.4387/2016 περί διαδοχικής ασφάλισης, διευκρινίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

1. Η δυνατότητα θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις διατάξεις του άρθρου 19 του Ν.4387/2016 περί διαδοχικής ασφάλισης εξετάζεται στις περιπτώσεις μη θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τις καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων φορέων.

2. Μετά την έκδοση του Ν.4387/2016, κατά τον υπολογισμό της σύνταξης, λαμβάνονται υπόψη όλοι οι χρόνοι ασφάλισης και δεν νοείται μη συνυπολογισμός χρόνου ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβληθεί εισφορές.

3. Χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί στον Ε.Φ.Κ.Α. από 01 /01 /2017 και εντεύθεν λαμβάνεται υπόψη υποχρεωτικά τόσο για την θεμελίωση όσο και για τον υπολογισμό του ποσού της εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης.

4. Κάθε χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί έως 31/12/2016 και δεν έχει ληφθεί υπόψη για τη θεμελίωση ίσου συνταξιοδοτικού δικαιώματος, υπολογίζεται στο ποσό της σύνταξης κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 30 του Ν.4387/2016.

5. Στις περιπτώσεις που έχει διανυθεί παράλληλο χρόνος ασφάλισης σε περισσότερους του ενός ενταχθέντες στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς πριν την ένταξή τους στον Ε.Φ.Κ.Α., ο ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει, για το παράλληλο αυτό διάστημα, το χρόνο ασφάλισης που επιθυμεί να συνυπολογίσει σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης. Για τον παράλληλο χρόνο ασφάλισης, ο οποίος δεν συνυπολογίζεται σύμφωνα με τα ανωτέρω, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 17 και 36 του Ν.4387/2016. Για τον διαδοχικά ασφαλισμένο που κατά τη λήξη της υποχρεωτικής ασφάλισής του μετά την 01 /01 /2017, προκύπτει πολλαπλή δραστηριότητα, δύναται να επιλέξει τις προϋποθέσεις του ενταχθέντος φορέα με τις οποίες επιθυμεί να συνταξιοδοτηθεί, τηρούμενων των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 19 ίου Ν.4387/2016.

6. Οι χρόνοι ασφάλισης με τους οποίους θεμελιώνεται το δικαίωμα καθώς και ο χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α., λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού της εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης. Οι χρόνοι ασφάλισης παράλληλοι και μη παράλληλοι, που δεν λαμβάνονται υπόψη στη θεμελίωση του δικαιώματος, προσαυξάνουν το ποσό της σύνταξης κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 30 του Ν.4387/2016.

Παράδειγμα θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος αυτοτελώς σε έναν πρώην φορέα: Ασφαλισμένος

στο πρώην Ν.Α.Τ. από το 2002 έως 31/12/2017 (15 χρόνια) επίσης ασφαλισμένος στον πρώην Ο.Α.Ε.Ε. από το 2009/ έως 31/12/2018 (9 χρόνια). Υποβάλει αίτημα συνταξιοδότησης στον Ε.Φ.Κ.Α. έχοντας συμπληρώσει το 57ο έτος ηλικίας του. ο εν λόγω ασφαλισμένος έχει διαδοχικό χρόνο ασφάλισης. Δεν είναι υποχρεωμένος να κάνει χρήση των διατάξεων του άρθρου 19 του Ν.4387/2016 γιατί, έχει θεμελιώσει αυτοτελώς συνταξιοδοτικό δικαίωμα πλήρους σύνταξης με τις διατάξεις του πρώην Ν.Α.Τ.

Πριν την εφαρμογή του Ν.4387/2016 ο εν λόγω ασφαλισμένος θα λάμβανε μία σύνταξη από το πρώην Ν.Α.Τ. και θα ανέμενε τη θεμελίωση του δεύτερου συνταξιοδοτικού του δικαιώματος από τον πρώην Ο.Α.Ε.Ε. στο 67^ο έτος της ηλικίας του. Μετά την έκδοση του Ν.4387/2016 όλοι οι χρόνοι ασφάλισης λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της σύνταξης και δεν νοείται μη συνυπολογισμός χρόνου ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβληθεί εισφορές. Αν ο ασφαλισμένος υποχρεούταν να κάνει χρήση των διατάξεων του άρθρου 19 της διαδοχικής ασφάλισης, περί κρίσης αρμοδιότητας και προϋποθέσεων συνταξιοδότησης της τελευταίας δραστηριότητας (πρώην Ο.Α.Ε.Ε.), το αίτημα θα απορριπτόταν και δεν θα εξεταζόταν με τις διατάξεις του προηγούμενου ασφαλιστικού φορέα (Ν.Α.Τ.) εφόσον δεν πληροί το ηλικιακό όριο του τελευταίου (ο πρώην Ο.Α.Ε.Ε. δεν χορηγεί σύνταξη στο 57ο έτος ηλικίας). Ο ασφαλισμένος δεν θα μπορούσε να λάβει σύνταξη παρόλο που θα είχε ήδη θεμελιωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

Η σημασία του θεσμού της διαδοχικής ασφάλισης

Ο αριθμός των ασφαλισμένων που κατά την διάρκεια του ασφαλιστικού τους βίου μεταβάλλουν τον ασφαλιστικό τους φορέα συνεχώς αυξάνεται και με δεδομένο την οικονομική κρίση που μαστίζει την ελληνική οικονομία προοιωνίζεται περαιτέρω αύξηση του αριθμού αυτού. Είναι πλέον κοινό φαινόμενο να αρχίζει κάποιος τον εργασιακό και ασφαλιστικό του βίο ως μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα και να συνεχίζει είτε ως αυτοαπασχολούμενος ή ως ελεύθερος επαγγελματίας είτε ως εργαζόμενος στο δημόσιο. Στο πλαίσιο αυτό καθίσταται αναγκαία η ύπαρξη ενός συστήματος καθορισμού, τόσο του αρμόδιου φορέα όσο και του τρόπου καθορισμού της σύνταξης στους διαδοχικά ασφαλισμένους, προκειμένου να υπάρχει ισορροπία και αναλογικότητα στον τρόπο ρύθμισης των περιπτώσεων αυτών. Το πρόσφατο νομοθετικό πλαίσιο προσαπαιτεί να ομογενοποιησει το συνταξιοδοτικό σύστημα, τόσο των διαφόρων φορέων κοινωνικής ασφάλισης, όσο και των ασφαλισμένων στο δημόσιο. Θεωπίζοντας κοινά έτη ασφάλισης συνταξιοδότησης και κοινά όρια ηλικίας, ανεξαρτήτως του φορέα στον οποίο υπάγονται οι ασφαλισμένοι, καθώς επίσης και έναν ενιαίο τρόπο υπολογισμού της σύνταξης, θέτοντας τις προϋποθέσεις για ένα δικαιότερο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

3. ΤΑ ΤΕΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΑ

Μέσο: . . . . . ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 12/04/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 12/04/2020

Σελίδα: 14

ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ ΓΙΑ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΟΥΣ

ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ ΣΤΙΣ συντάξεις τους είδαν χιλιάδες απόστρατοι που συνταξιοδοτήθηκαν από το 2008 έως το 2016 με τα ενημερωτικά του Μαρτίου του 2020. Σύμφωνα με τα ντοκουμέντα που αποκαλύπτει ο «Ε.Τ.» της Κυριακής, άλλαξαν τα ποσά της ανταποδοτικής σύνταξης και της προσωπικής διαφοράς σε άλλους προς τα πάνω και σε άλλους προς τα κάτω. Οι συντάξεις δεν άλλαξαν, αλλά όσοι είδαν αύξηση της προσωπικής διαφοράς θα πάρουν μικρότερη ή και καθόλου αύξηση, ενώ όσοι είδαν μείωση της προσωπικής διαφοράς θα πάρουν μεγαλύτερες αυξήσεις. Οι αλλαγές ποσών οφείλονται στο ότι δεν ελήφθησαν υπόψη οι μεταβολές του 2014 στο μισθολόγιο των ενστώτων. Έτσι, για όσους συνταξιοδοτήθηκαν έως τον Ιούλιο του 2012 ο επανυπολογισμός έγινε με βάση τις αυξημένες αποδοχές τους χωρίς τις μειώσεις του Αυγούστου του 2012 και χωρίς την αποκατάσταση του 50% των απωλειών τους το 2014. Από την άλλη, όσοι αποχώρησαν μετά τον Αύγουστο του 2012 είχαν επανυπολογισμό με μειωμένες αποδοχές, χωρίς να πήρθε υπόψη η αύξηση τους από τη μερική κάλυψη του 50% των μισθολογικών απωλειών το 2014. ■

ΙΔΟΥ ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ ΣΤΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ που δημοσιεύει ο «Ε.Τ.» της Κυριακής

1 Ο συνταξιούχος απόστρατος αξιωματικός της ΕΛ.ΑΣ. (με αποχώρηση το 2010) είχε τον πρώτο επανυπολογισμό έως τον Φεβρουάριο του 2020 και έβλεπε την εθνική σύνταξη στα 384 ευρώ, την ανταποδοτική σύνταξη στα 837,34 ευρώ και την προσωπική διαφορά στα 61,63 ευρώ. Ο επανυπολογισμός έγινε με αυξημένο συντάξιμο μισθό 2.309,27 ευρώ (χωρίς τις μειώσεις του 2012 και τη μερική επιστροφή του 50% των απωλειών το 2014).

2 Στο ενημερωτικό Μαρτίου 2020 έχει αλλαγή στην ανταποδοτική σύνταξη, που μειώθηκε στα 797,02 ευρώ, ενώ η προσωπική διαφορά αυξήθηκε στα 99,53 ευρώ. Ο επανυπολογισμός έγινε ξανά με τον νέο συντάξιμο μισθό στα 2.198,06 ευρώ, που είχε διαμορφωθεί με την επιστροφή του 50% των μειώσεων του 2012. Η σύνταξη και στις δύο περιπτώσεις δεν άλλαξε, αλλά η αύξηση για τον συνταξιούχο με τον νέο νόμο θα είναι μικρότερη γιατί θα πρέπει να καλύψει τα 99,53 ευρώ της προσωπικής του διαφοράς.

Τα ΤΕΛΙΚΑ ΠΟΣΑ σε αναδρομικά και συντάξεις

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΤΙΚΟΣ
kkatikos@e-typos.com

Εκπλήξεις για τους συνταξιούχους κρύβει ο νέος επανυπολογισμός των συντάξεων, καθώς άλλοι θα πάρουν μεγαλύτερες αυξήσεις και αναδρομικά σε σχέση με ό,τι περίμεναν και άλλοι λιγότερα από όσα είχαν υπολογίσει. Κερδισμένοι βγαίνουν όλοι όσοι έχουν συμπληρώσει πάνω από 30 και μέχρι 44 έτη ασφάλισης, αλλά το πόσο κερδίζουν έχει να κάνει με πολλούς παράγοντες.

Ποσοστά αναπλήρωσης

Ο γενικός κανόνας είναι ότι οι κύριες συντάξεις τους θα υπολογιστούν με τα νέα και βελτιωμένα ποσοστά αναπλήρωσης του νόμου 4670/2020 (νόμος Βρούτση) και θα προκύψουν αυξήσεις σε σχέση με τον επανυπολογισμό του νόμου 4387/2016 (νόμος Κατρούγκαλου).

Τα κέρδη θα φανούν με τον νέο επανυπολογισμό

πιθανότατα τον Οκτώβριο του 2020, που θα πληρωθούν οι αυξήσεις μαζί με αναδρομικά από τον Οκτώβριο του 2019. Για άλλους θα είναι μόνο λογιστικά και για άλλους πραγματικά.

Λογιστικά κέρδη θα έχουν όσοι πάρουν μεν αύξηση αλλά δεν θα ξεπεράσουν την προσωπική διαφορά, παρά μόνο θα τη μειώσουν, γεγονός που θα φέρει πιο γρήγορα τις κανονικές αυξήσεις συντάξεων, που ξεκλειδώνουν από το 2024 για όλους (είτε έχουν πάνω είτε κάτω από 30 έτη ασφάλισης).

Πραγματικά κέρδη στην τσέπη θα δουν όσοι πάρουν αύξηση μεγαλύτερη από την προσωπική διαφορά ή όσοι πάρουν καθαρή αύξηση χωρίς να έχουν προσωπική διαφορά. Ο Ελεύθερος Τύπος της Κυριακής αποκαλύπτει σήμερα, με έναν πλήρη οδηγό, όλα τα μυστικά του νέου επανυπολογισμού που αφορά σχεδόν 1 εκατ. συνταξιούχους.

Το μέγιστο όφελος είναι στα 40 έτη ασφάλισης και από εκεί και μετά τα κέρδη γίνονται λιγότερα. Στα 40 έτη ασφάλισης ο νόμος Βρούτση δίνει ανα-

ΟΙ ΝΕΕΣ ΨΥ

ΜΙΣΘΟΣ	33,6 ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ			35,6 ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ		
	ΝΕΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΠΑΛΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΑΥΞΗΣΗ	ΝΕΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΠΑΛΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΑΥΞΗΣΗ
908	689	669	20	734	698	36
1.026	728	706	23	780	739	41
1.144	768	743	25	825	780	45
1.262	808	780	28	871	821	50
1.380	847	816	31	916	862	55
1.498	887	853	33	962	902	59
1.605	923	887	36	1.003	939	63
1.723	962	924	38	1.048	980	68
1.841	1.002	961	41	1.094	1.021	73
1.959	1.041	998	43	1.139	1.062	77
2.397	1.188	1.135	53	1.308	1.214	95
2.835	1.335	1.272	63	1.477	1.365	112
3.100	1.424	1.356	69	1.579	1.457	122
3.500	1.559	1.481	78	1.734	1.595	138

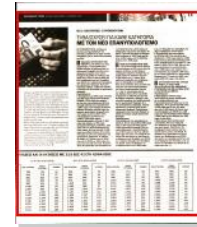
— ΠΟΣΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΜΙΚΤΑ

3. ΤΑ ΤΕΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΑ

Μέσο: . . . . . ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 12/04/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 12/04/2020

Σελίδα: 15

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2020

15

ΟΙ 3 «ΤΑΧΥΤΗΤΕΣ» ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

ΤΙ ΘΑ ΙΣΧΥΣΕΙ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΕΟ ΕΠΑΝΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

ΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ, ανάλογα με το έτος που πρωτοβγήκαν στη σύνταξη, χωρίζονται σε τρεις γενικές κατηγορίες για τις οποίες θα ισχύσουν τα εξής:

1 ΠΑΛΑΙΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΜΕΧΡΙ 12/5/2016: Σε όσες περιπτώσεις ο επανυπολογισμός βγάζει αύξηση μεγαλύτερη από την προσωπική διαφορά τότε θα έχουν πραγματικό κέρδος στην τσέπη. Η αύξηση θα δοθεί σε 5 δόσεις από 2020 έως 2024. Η πρώτη δόση θα έχει αναδρομικά από τον Οκτώβριο του 2019. Αν η αύξηση δεν ξεπεράσει την προσωπική διαφορά, θα έχουν λογιστικό κέρδος, καθώς θα αυξηθεί η σύνταξη και θα μειωθεί η προσωπική διαφορά.

Παραδείγματα:
 ▶ Συνταξιούχος με 969 ευρώ σύνταξη και 245 ευρώ προσωπική διαφορά, δηλαδή 1.214 ευρώ προ φόρου, με τον νέο επανυπολογισμό θα έχει σύνταξη (εθνική και ανταποδοτική) 1.067 ευρώ, που σημαίνει λογιστική αύξηση σύνταξης κατά 98 ευρώ με μείωση προσωπικής διαφοράς στα 147 ευρώ (1.214-1.067=147).
 ▶ Συνταξιούχος με 40 έτη και μισθό 2.100 ευρώ παίρνει επανυπολογισμένη σύνταξη 1.205 ευρώ προ φόρου και 50 ευρώ προσωπική διαφορά, δηλαδή 1.255 ευρώ. Με τον επανυπολογισμό του νέου νόμου, θα έχει σύνταξη 1.348 ευρώ με καθαρή αύξηση στην τσέπη 93 ευρώ τον μήνα και μηδενισμό της προσωπικής διαφοράς. Η αύξηση θα δοθεί σε 5 δόσεις από το 2020 έως και το 2024, με 18,6 ευρώ τον μήνα στη σύνταξη ανά έτος. Η πρώτη δόση θα πληρωθεί από Οκτώβριο και

η σύνταξη θα είναι 1.274 ευρώ, με αναδρομικά 12 μηνών 223 ευρώ. Το 2021 η σύνταξη θα πάρει τη δεύτερη δόση αύξησης με 18,6 ευρώ και θα είναι 1.292 ευρώ, ενώ το 2024 θα φτάσει στα 1.348 ευρώ.

2 ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΑΠΟ 13/5/2016 ΕΩΣ 30/9/2019: Οι περισσότεροι με 30 έτη και άνω θα πάρουν αυξήσεις σε μία δόση με αναδρομικά 12 μηνών ή 15μηνών, τα οποία μπορεί να φτάσουν έως και 3.000 ευρώ (σ.σ.: ο νόμος δίνει ορίζοντα καταβολής των αυξήσεων έως τον Δεκέμβριο του 2020). Όσοι είχαν μειώσεις άνω του 20% και παίρνουν την προσωπική διαφορά του νόμου Κατρούγκαλου (ισμ με 1/2, 1/3 και 1/4 της μείωσης για τα έτη εξόδου 2016, 2017 και 2018 αντίστοιχα) το πιθανότερο είναι ότι θα λάβουν αυξήσεις, εφόσον η νέα σύνταξη ξεπεράσει την παλιά σύνταξη με την προσωπική διαφορά. Αν η νέα σύνταξη βγει μικρότερη, τότε θα κρατήσουν το αρχικό ποσό με την προσωπική διαφορά. Περισσότερο κερδισμένοι θα είναι όσοι βγήκαν το 2018 γιατί πήραν μικρή προσωπική διαφορά.

Παραδείγματα:
 ▶ Συνταξιούχος που αποχώρησε το 2016 με 40 έτη και μισθό 2.835 ευρώ πήρε 1.597 ευρώ σύνταξη (μικτά) χωρίς προσωπική διαφορά. Με τον επανυπολογισμό η σύνταξη βγαίνει στα 1.802 ευρώ και θα έχει αύξηση 205 ευρώ τον μήνα, την οποία θα την πάρει όλη από φέτος σε μία δόση με αναδρομικά από Οκτώβριο του 2019. Αν η αύξηση πληρωθεί τον Οκτώβριο του 2020, όπως σχεδιάζεται, τα αναδρομικά θα είναι 2.460 ευρώ,

ενώ, αν πληρωθεί τον Δεκέμβριο, θα πάρει αναδρομικά 3.075 ευρώ.
 ▶ Συνταξιούχος που αποχώρησε το 2018 με 38,3 έτη και μέσο όρο αποδοχών 1.723 ευρώ παίρνει 1.064 ευρώ και έχει προσωπική διαφορά 74 ευρώ, δηλαδή παίρνει συνολικά 1.138 ευρώ (1.064+74=1.138). Με τον νέο επανυπολογισμό η σύνταξη βγαίνει στα 1.169 ευρώ, που σημαίνει ότι ο συνταξιούχος έχει αύξηση 105 ευρώ, με την οποία μηδενίζει την προσωπική διαφορά των 74 ευρώ και βάζει στην τσέπη άλλα 29 ευρώ, από φέτος.

3 ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΜΕ ΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ 1/1/2019 ΕΩΣ 30/9/2019 ΚΑΙ ΕΝ ΑΝΑΜΟΝΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΜΕ ΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ 1/10/2019 ΚΑΙ ΜΕΤΑ:
Παραδείγματα:
 ▶ Όσοι έκαναν αιτήσεις μέχρι 30/9/2019 θα έχουν υπολογισμό με το παλιό καθεστώς και επανυπολογισμό σύνταξης με το νέο καθεστώς. Αν η αρχική σύνταξη είναι 1.100 ευρώ και με τον νέο νόμο πάει στα 1.200 ευρώ, θα έχουν έως τον Σεπτέμβριο του 2019 τα 1.100 ευρώ και από Οκτώβριο 2019 αύξηση 1.200 ευρώ με την αύξηση των 100 ευρώ σε μία δόση.
 ▶ Όσοι έχουν κάνει αιτήσεις από 1/10/2019, θα έχουν εξαρχής την απόφαση με το ποσό σύνταξης του νέου νόμου. ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα αναδρομικά τους ισχύουν από την αίτηση και όχι από 1/10/2019. Αν δηλαδή ένας ασφαλισμένος έκανε αίτηση τον Φεβρουάριο του 2020, από αυτήν την ημερομηνία θα έχει και τα αναδρομικά της σύνταξης, ενώ, αν έκανε τον Οκτώβριο του 2019, θα τα πάρει από τότε. ■

πλήρωση μισθού 50% στην ανταποδοτική σύνταξη, έναντι 42,8% που έδινε ο νόμος Κατρούγκαλου. Στα 44 έτη ο νέος νόμος δίνει αναπλήρωση 52% και ο παλιός 50,8%. Για παράδειγμα:

▶ Με 1.000 ευρώ μισθό στα 40 χρόνια, η σύνταξη με 42,8% αναπλήρωση ήταν 428 ευρώ και με το 50% πάει στα 500 ευρώ, δηλαδή αύξηση 72 ευρώ ή 16,8%. Με 44 χρόνια και παλιά αναπλήρωση 50,8% η σύνταξη βγαίνει στα 508 ευρώ, ενώ με το νέο ποσοστό 52% θα βγει στα 520 ευρώ. Η αύξηση είναι 12 ευρώ σημαντικά μικρότερη από αυτήν των 40 ετών.
 ▶ Με 1.200 ευρώ μισθό στα 40 χρόνια η σύνταξη πάει στα 600 ευρώ, αντί 514 ευρώ (αύξηση 86 ευρώ). Με 44 έτη η σύνταξη πάει στα 624 ευρώ από τα 610 ευρώ (αύξηση 14 ευρώ).

Ο λόγος που συγκρατήθηκαν τα ποσοστά μετά τα 40 έτη ήταν για να ενισχυθούν σημαντικά οι περισσότεροι ασφαλισμένοι, ώστε να φτάσουν στα 40 χρόνια, που είναι το ζητούμενο στο ασφαλιστικό. Σε όλα τα ποσά συντάξεων προστίθεται η εθνική σύνταξη με 384 ευρώ. ■

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΜΕ 33,6 ΕΩΣ 42 ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

37,6 ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

38,9 ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

40 ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

42 ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΝΕΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΠΑΛΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΑΥΞΗΣΗ	ΝΕΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΠΑΛΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΑΥΞΗΣΗ	ΝΕΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΠΑΛΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΑΥΞΗΣΗ	ΝΕΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΠΑΛΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΑΥΞΗΣΗ
780	730	50	809	750	59	838	773	65	847	809	38
832	775	57	864	798	66	897	823	74	907	864	43
883	820	63	920	846	74	956	874	82	968	919	48
935	865	70	975	893	82	1.015	924	91	1.028	975	53
986	910	76	1.030	941	89	1.074	975	99	1.088	1.030	58
1.038	955	83	1.085	988	97	1.133	1.025	108	1.148	1.085	63
1.084	996	89	1.135	1.032	104	1.187	1.071	116	1.203	1.135	68
1.136	1.040	95	1.191	1.079	111	1.246	1.121	124	1.263	1.190	73
1.187	1.085	102	1.246	1.127	119	1.305	1.172	133	1.323	1.246	78
1.239	1.130	109	1.301	1.174	127	1.364	1.222	141	1.383	1.301	82
1.430	1.297	133	1.506	1.351	155	1.583	1.410	173	1.607	1.506	101
1.621	1.464	157	1.711	1.528	183	1.802	1.597	205	1.830	1.711	119
1.737	1.565	172	1.835	1.635	201	1.934	1.711	224	1.965	1.835	131
1.911	1.718	194	2.023	1.796	226	2.134	1.882	252	2.169	2.022	147

4. ΦΤΩΧΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 12/04/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 12/04/2020

Σελίδα: 26

ΕΚΘΕΣΗ-«ΚΟΛΑΦΟΣ»

Φτωχοποίηση της μεσαίας τάξης

«Υπό πίεση: Η συνθλιμμένη μεσαία τάξη» είναι ο χαρακτηριστικός τίτλος έκθεσης του ΟΟΣΑ, που παρουσιάζει την κατάσταση στις χώρες-μέλη του Οργανισμού. «Πάνω από 1 στα 5 νοικοκυριά με μεσαίο εισόδημα δαπανούν περισσότερα από όσα κερδίζουν» αναφέρεται

Οι «μιλένιαλ», οι νέοι ηλικίας 17-35 ετών, πληρώνουν το τίμημα της πίεσης που δέχεται εδώ και τριάντα χρόνια η μεσαία τάξη και σε σύγκριση με τις προηγούμενες γενιές, οι θέσεις εργασίας τους είναι λιγότερο σταθερές, σύμφωνα με μια έκθεση του ΟΟΣΑ που δόθηκε στη δημοσιότητα. «Σήμερα, η μεσαία τάξη θυμίζει ολοένα και περισσότερο πλοίο που ταξιδεύει σε ταραγμένα νερά», παραδέχτηκε ο γενικός γραμματέας του ΟΟΣΑ Ανχελ Γκουρία, σε μια ανακοίνωσή του, με την ευκαιρία της έκθεσης αυτής που παρουσιάστηκε σε συνεργασία με το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (UNDP) στη Νέα Υόρκη.

Η έκθεση φέρει τον τίτλο «Υπό πίεση: οι μεσαίες τάξεις χάνουν ταχύτητα» και διαπιστώνει ότι στις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ, επτά στους δέκα μπέμπι-μπούμερς (η γενιά αμέσως μετά τον Βαλκανικό Πόλεμο) κατάφεραν να αναρριχηθούν στη μεσαία τάξη σε ηλικία 20 ετών. Για τους μιλένιαλ (ή «Γενιά Υ») όμως αυτό ισχύει μόνο για έξι στους δέκα.

«Εκείνη η γενιά επωφελήθηκε επίσης από πιο σταθερές θέσεις εργασίας κατά τη διάρκεια του εργασιακού της βίου, σε σύγκριση με τη νεότερη γενιά», συνεχίζει η έκθεση η οποία παρατηρεί «μια αποδυνάμωση της οικονομικής επιρροής της μεσαίας τάξης» από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 και μετά. «Τα εισοδήματά τους μετά βίας αυξήθηκαν στις χώρες του ΟΟΣΑ» και «το κόστος των βασικών ειδών για τις μεσαίες τάξεις αυξήθηκε περισσότερο από τον πληθωρισμό», συνεχίζει η έκθεση.

Το ένα στα πέντε νοικοκυριά αυτής της κοινωνικής τάξης «δαπανά περισσότερα απ' όσα κερδίζει». Η κατάσταση αυτή θεωρείται ακόμη πιο ανησυχητική δεδομένου ότι η μεσαία τάξη είναι επίσης υπερχρεωμένη σε υψηλότερο βαθμό από την κατώτερη ή την ανώτερη.

«Τις δύο τελευταίες δεκαετίες το κόστος στέγασης αυξήθηκε τρεις φορές γρηγορότερα από το μέσο εισόδημα των νοικοκυριών», εξήγησε ο ΟΟΣΑ.

Τα τελευταία 30 χρόνια, η μεσαία τάξη συρρικνώθηκε επίσης από το 64% στο 61% του συνολικού πληθυσμού, εκτιμά εξάλλου ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ασφάλειας που εδώ και καιρό ζητά μια πιο ισονομη κατανομή των εισοδημάτων.

Ο ΟΟΣΑ υπενθυμίζει ότι η μεσαία τάξη είναι κρίσιμης σημασίας για την οικονομία:

«στηρίζει την κατανάλωση, δίνει το έναυσμα για σημαντικές επενδύσεις στην εκπαίδευση, την υγεία και τη στέγαση και παίζει καθοριστικό ρόλο στη στήριξη της κοινωνικής πρόνοιας» μέσω της φορολόγησής της. Ο Γκουρία εκτίμησε ότι, λόγω της κατάστασης αυτής, οι κυβερνήσεις θα πρέπει να πράξουν περισσότερα, «να ακούν τις ανησυχίες των πολιτών τους αλλά επίσης να προστατεύουν και να προωθούν το επίπεδο διαβίωσης της μεσαίας τάξης».

Τα εισοδήματα στην Ελλάδα

Τα εισοδηματικά επίπεδα των νοικοκυριών της μεσαίας τάξης διαφέρουν βέβαια από χώρα σε χώρα, καθώς υπολογίζονται με βάση το διάμεσο εισόδημα κάθε χώρας. Για να ανήκει στη μεσαία τάξη, ένα πρόσωπο που ζει μόνο του θα έπρεπε να έχει ετήσιο εισόδημα από 3.757 έως 10.019 δολάρια στο Μεξικό και από 26.482 δολάρια έως 70.620 δολάρια στο Λουξεμβούργο (τα ποσά υπολογίζονται λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές στην αγοραστική δύναμη το 2010). **Στην Ελλάδα, τα εισοδήματα της μεσαίας τάξης για ένα μονοπρόσωπο νοικοκυριό κυμαίνονται από 7.894 έως 21.050 δολάρια και είναι τα χαμηλότερα μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών του ΟΟΣΑ. Το διάμεσο εισόδημα μειώθηκε ή αυξήθηκε με επίσημο ρυθμό χαμηλότερο από 1% σε 21 από τις 36 χώρες του ΟΟΣΑ μετά το 2008.** Στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Ισπανία, το Μεξικό, τη Σλοβενία και την Ισπανία, τα διάμεσα εισοδήματα στα μέσα της

δεκαετίας του 2010 ήταν σημαντικά χαμηλότερα από ότι το 2008, αφού ληφθεί υπόψη ο πληθωρισμός. Στην περίπτωση της Ελλάδας, η μείωση ανερχόταν σε σχεδόν 6% ανά έτος. Μόνο σε έξι χώρες του ΟΟΣΑ η αύξηση του διάμεσου εισοδήματος ξεπέρασε κατά μέσο όρο το 2% ανά έτος.

Τα νοικοκυριά με μεσαίο εισόδημα είναι σχεδόν το ίδιο άφρωτα όπως αυτά με υψηλό εισόδημα στη μετάπτωσή τους σε κατάσταση σχετικής φτώχειας, δηλαδή κάτω από το 50% του εθνικού διάμεσου εισοδήματος.

Από το 2007 έως το 2015, το ποσοστό των νοικοκυριών που έπεσαν σε φτώχεια μέσα σε ένα έτος ήταν 2,1% κατά μέσο όρο, με τα ποσοστά να κυμαίνονται από λιγότερο από 1% στη Δανία, την Ολλανδία και τη Σλοβενία έως το 4% στην Αυστραλία, την Ελλάδα και τη Λετονία. Ωστόσο, τα νοικοκυριά με χαμηλότερο μεσαίο εισόδημα είναι σημαντικά πιο εκτεθειμένα στον κίνδυνο της φτώχειας.

Στο 20% η διολίσθηση στην Ελλάδα

Επίσης, τα νοικοκυριά με μεσαία εισοδήματα διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο να διολισθήσουν στην κατώτερη εισοδηματική τάξη σε μεγαλύτερα του έτους χρονικά διαστήματα. Ένα στα δέκα από τα νοικοκυριά και ένα στα επτά από τα νοικοκυριά με χαμηλότερο μεσαίο εισόδημα υποχώρησαν στην κατώτερη εισοδηματική τάξη (κάτω από το 75% του διάμεσου εισοδήματος), κατά μέσο όρο μεταξύ του 2007 και του 2015. Ο κίνδυνος αυτός ήταν μεγαλύτερος στη Λετονία, την Εσθονία,

της ΗΠΑ, την Πορτογαλία, την Ισπανία και την Ελλάδα, όπου αφορούσε σε περισσότερα από το 20% των νοικοκυριών με χαμηλότερο μεσαίο εισόδημα.

Η συνεισφορά στα έσοδα

Τα νοικοκυριά με μεσαία εισοδήματα συνεισφέρουν τα περισσότερα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος - κατά μέσο όρο σχεδόν τα δύο τρίτα των εσόδων άμεσων προσωπικών φόρων, ένα ποσοστό αντίστοιχο με αυτό του εισοδήματός τους. Σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, τα μεσαία εισοδήματα συνεισφέρουν τουλάχιστον τα μισά φορολογικά έσοδα και περισσότερο από τα τρία τέταρτα συνεισφέρουν στο Βέλγιο, την Ισλανδία, τη Νορβηγία και τη Σλοβενία. Τα νοικοκυριά με τα χαμηλότερα εισοδήματα πληρώνουν μικρό ποσοστό των φόρων. Κατά μέσο όρο, το ποσοστό αυτό είναι 7% των άμεσων προσωπικών φόρων, ενώ κυμαίνεται από 2% στην Ιρλανδία και τη Βρετανία έως το 14% στην Ελλάδα και την Ελβετία. Σε ορισμένες χώρες - ιδιαίτερα την Ελλάδα, το Λουξεμβούργο και την Πολωνία - η τάξη με τα μεσαία εισοδήματα λαμβάνει ποσοστό των παροχών που είναι αναλογικά πολύ υψηλότερο από το ποσοστό της στον πληθυσμό. **Στην Ελλάδα, τα νοικοκυριά με μεσαία εισοδήματα αντιστοιχούν στο 59% του πληθυσμού και λαμβάνουν το 70% των παροχών, ενώ τα νοικοκυριά με τα χαμηλότερα εισοδήματα αντιστοιχούν στο 32% του πληθυσμού και λαμβάνουν το 15% των παροχών.**